

ANY XXV.—BATALLADA 1294

NÚMERO EXTRAORDINARI

10 DE MARS DE 1894

(0/38)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d'Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga.
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

LA TORNADA DE 'N TITO



«Y aquí dá fin el saynete
perdonad sus muchas faltas.»

LA NOSTRA ASPIRACIO



ERIA negar l' evidència negar que l' esperit de divisió y de discordia pesa actualment sobre 'ls espanyols com una epidèmia, de la qual ningú se 'n escapa. No hi ha partit que no estiga fraccionat, tant los que vinhen de ideals, com los que dedican exclusivament la seva activitat a l' explotació del pressupost.

Los tradicionalistes estan horriblement barallats. Per una part los noocedalistas; per altra part los carlistas; per altra part los mestissos que acceptan l' actual estat de coses pel compte que 'ls hi té. Las tres collas no 's poden veure, y 's professan un odi inquisitorial.

Los monàrquichs de la restauració forman un mosaique de tots colors que 's disgrega y 's engruna. Apart de la divisió artificiosa de liberals y conservadors establet al sol y únic objecte de que 'ls uns descansin mentres los altres menjan, tant dintre del camp conservador, com dintre del mercat de Calaf fusionista reyna la més horrible algarabia.

Aixis, mentres D. Antón se troba en la situació especial de no poderse entendre ab en Silvela en tant que tracti d' entendres ab en Romero y vice-versa; D. Práxedes té un foco de dissensiment y de disgust en cada un dels ministres que componen lo govern, y un cap de moti en cada un dels prohoms que 's desviuen per substituirlos en lo ministeri.

Dats aquests antecedents y sent per tot arreu la divisió y la discordia una especie de llei fatal é ineludible que pesa sobre tots los partits politichs militants que té d' extrany—se dirá—que la discordia y la divisió dominin també en lo camp republicà?

Aquest argument l' he vist formulat en un periódich de Madrid, tractant de justificar lo que al meu pobre concepte no té justificació possible. «Mal de molts, consol de tontos»—diu l' adagi—y de tontos ens acreditariam, si acceptavam las miserias propias, aconsolantnos ab la existencia de las agenes.

Jo crech, al contrari, que quan més dividits estiguin los monàrquichs, major empenyo hauriam de demostrar en unirnos los republicans.

¿Qué volém nosaltres? ¿Volém acás la República per la República? No: volém la República per la patria: la volém per curar los mals que l' affigeixen, los despilfarros que l' arruinan, las debilitats que la deshonran, los vics tradicionals que no la deixan progessar. Volém la República porque creyem sincerament en la virtut del govern del poble pel poble, sense poders permanents que converteixin los ministeris en camarillas, las assambleas legislativas en dòcils instruments del poder, y l' exercici de tots los drets democràtics en una farsa asquerosa. Volém la República porque tenim confiança en la virilitat de

la nació, creyentla capás de gobernarse y administrarse dignament á si mateixa, sense necessitat de tutelas artificials y viciosas que tot ho corrompen y tot ho estragan.

Si 'ls monàrquichs estiguessin en situació de fer la felicitat d' Espanya, las nostres aspiracions, per justas que fossen en lo terreno de la ciencia política, serian completament ociosas en lo terreno de la pràctica. Ningú que 's troba bé, tracta de mudar.

Pero com que avuy los monàrquichs demostraren la seva impotència en tots los terrenos: com qu' en lloc de poderse cuidar de la prosperitat del pais, únicament se cuidan de aguantar-se del millor modo possible per explotarlo á mansalva: com que gracias á la seva depravada conducta s' han perdut a Espanya las nocións de la dignitat, del decoro y de la vergonya; com que, finalment, ens están enfonsant cada dia més en la fanguera de la miseria y del oprobri, veus aquí perquè la República pren tot lo caràcter de una solució salvadora, de un remey necessari, de una reparació patriòtica.

Consti que may hi havia hagut a Espanya tants republicans com ara. La opinió neutra, avants refractaria á tota solució republicana, avuy se mostra propicia á admétre-la, y l' aculliria ab entusiasm, si 'ls elements actius, encarregats de plantejarla, li oferisen les degudas garanties de acert y desinterès.

* *

Pero desgraciadament, sent los més per la forsa del número y 'ls més forts per virtut de las circunstancies, som poch mans que imponents, á causa de las nostres ridículas divisións.

Tenen los prohoms republicans lo prestigi de una honradés immaculada, posada á prova, en una llarga vida pública que respón de la seva integritat; la seva posició modesta filla de aqueixa honradés may desmentida, contrasta ab la posició insultant que 'ls principals personatges de la restauració s' han creat a expensas del pais; y no obstant y necessitarse avuy més que altra cosa, homes austers que restableixin la moralitat y 'l bon ordre administratiu, los nostres prohoms que ofereixen aqueixas preciosas garantias, may tan oportunas com en los actuals moments, no las poden fer valer, no las poden emplear en lo servay de la patria, á causa de sas maleïdas diferencies.

La nació s' está morint: los republicans posseixim lo remey que podria salvarla, y hi ha qui s' entreté a aquilar, en lo terreno purament doctrinal, si aquest remey se li ha de donar barrejat ab tants ó quants graus de autonomia provincial y municipal obtinguda pel sistema pactista ó pel sistema orgànic; si s' ha d' escalar ab lo foch de la revolució ó si se li ha de fer pendre á la temperatura del temps, ó si hem de redimir als portuguesos avants de procurar la redempció dels espanyols.

Excuses y pretextos per donar caràcter dogmàtic á simples antipatias personals, á ambicions platòniques que, sense resoldre res en definitiva, augmentan lo disgust y l' desconcert entre tots los amants sincers

de la República, que per lo mateix que son amants d' ella, abominan de tots aquests dibuixos y de tots aquests reparos verdaderament suicidats.

Impossible sembla que uns homes, per altra part tan intel·ligents, arribin á caure en tals aberracions. Impossible sembla que pugan viure tan divorciats de la realitat pràctica. Si las aspiracions que palpitau poderosamente en la conciencia de tots los republicans, que no tenim altra ambició que 'l bé y la regeneració de la patria, arribessen á ser compresas per la seva intel·ligencia y á ser sentides pel seu cor, en un instant olvidarien rancias antipatias, en un instant ofegarien tot exclusivisme en las corrents de un poderós entusiasme, que aniria creixent per graus, per que trobaria eco en tot lo poble espanyol, y en un instant també arribariam victoriósament al fi de la jornada.

* *

De República no més n' hi ha una. La República democràtica basada en lo respecte al vot popular, exercit ab completa independència. Com més senzilla, com menos complicada siga, més pràctica resultarà y será més forta, més viva y més poderosa.

¿Ha de ser tan difícil estableir baix aquesta base un programa únic, aplassant pera quan sigui ocasió oportuna, tot lo demés que avuy ens divideix tan inoportument?

Ab sols transformar los poders hereditaris en poders amovibles y responsables, fills del vot libèrrim de la nació, iacàs no lograriam acabar ab los artificis que avuy tant ens violentan y ab la immoraltat creixent é inevitable dintre de l' actual régime que avuy ens primeix y 'ens arruina?

¿No tindrà la República democràtica á secas, tela tallada més que suficient, pera emplear de una manera digna y útil la seva activitat durant un número de anys, ab sols reparar los immensos desastres causats á la vida econòmica de la nació per la restauració monàrquica?

¿Podria donar-se un empleo més patriòtic y més beneficis que aquest á las fecundas activitats de la naixent República?

Meditinlo 'ls homes que, en rahó de la seva alta posició política, estan en lo cas de donar l' exemple, y de conservar lo seu prestigi captantse l' apoyo decidit y entusiasta del poble republicà. Un programa comú, senzill y práctic, seguit del sacrifici de las seves divagacions doctrinals, dels seus exclusivismes mesquins, de las seyas diferencies injustificadas y seguit també de una acció resolta y mancomunada 'ns donaria 'l triomfo inmediat.

En lo terreno electoral, imitant en tota Espanya lo memorable exemple que van donar los republicans de las Aforas de Barcelona, en la primera elecció de 'n Salmerón, alcansariam grans victorias que reanimarien l' esperit públic, y si no logravam arroollar per completar als corruptors monàrquichs, lograriam aumentar més y més lo seu descrédit y posar de relléu més y més las sevas intolerables iniquitats.

L' esperit públic, avuy tan decaygut, s' aniria cal

JESÚS EN LA CENA PASCUAL

AB ocasió de representarse actualment tants Jesuços, en los quals es lo traidor Judas un dels interlocutors, vaig á exposar dugas creences que tinchen com á catòlich, de les que la una no està conforme ab l' altra. Pero las haig de tenir totas dugas, porque una y altre son veritats evangèliques y per lo tant, articles de fe. Al mateix temps, com que 'ns trobem en quaresma, tal vegada algun dels predicadors nos demostrarà desde la trona que las dugas veritats no presentan entre elles la mes minoria diferencia.

Siguémbi.
Dels quatre Sants Evangelistas, dos n' hi ha que signeren Apòstols del Señor: Sant Mateo y Sant Joan, y aquests dos precisament explican un mateix fet de diferente manera.

Al relatitarho, posaré en llatí'l text de la Vulgata, no per mostrar eruditio, que no 'n vol cap obrir la Biblia y copiar lo que diu, sino perque 's vegi que traduheixo 'ls versicles ab la possibile fidelitat.

En l' acte de la Cena, en que va instituir Jesucrist l' Eucaristia, digué als seus dotze deixebles: «En veritat vos dich, que un de vosaltres m' ha d' entregar.» (*Amen dico vobis, quia unus vestrum me traditurus est.*)

Segons l' Evangelí de Sant Mateo, cada un dels Apòstols, al sentir la revelació del seu Mestre, digué: «Per ventura só jo, Señor? (*Nunquid ego sum, Domine?*) Y al preguntar-ho Judas, li respondéu Jesús: «Tu ho has dit. (*Tu dixisti.*) Es dir, lo Mestre no li negà lo que ell preguntava.

Segons l' Evangelí de Sant Joan, al fer Jesús aquella revelació, 'ls Apòstols se miraren los uns als altres, dupertant de qui seria 'l traidor. En tal moment Sant Joan estava en la taula recolzat en lo pit del Señor, y Sant Pere va fer á n' aquell una senya, diegant: «Qui és de qui parla? (*Quis est, de quo dixit?*) Sant Joan ho preguntà á Jesús y aquest digué á n' ell sol: «Aquell es á qui jo donaré 'l pà nullat.» Y mullant lo pa, va donarlo a Judas, fill de Simón Iscariot. Y al pendre 'l pà Judas, va dirli Jesús: «Lo que fas, fesho aviat. (*Quod facias, fac eis.*) Y a continuació diu l' Evangelí: «Mes cap dels que estaven á la taula, va sapiguer perquè li deya.» (*Hoc autem nemo*

scivit discubentium od quid dixerit ei.) Lo que 's comprehende molt bé, perque Jesús sols havia dit á Joan qui era 'l traidor, no dihent ni á n' aquest.

De modo, que Jesús va dir á Judas: «Tú ho has dit,» ó siga, tú has dit que serás lo qui m' entregarás: y això es cert, com del mateix modo es cert que Jesús no va dir tal cosa á Judas, sino que sols designà 'l malvat á Sant Joan, sense que cap altre Apòstol n' hagués esment.

Sant March y Sant Lluch, com que no eran Apòstols, no 's trobaven en aquella solemnitat, y si bé un y altre en los respectius Evangelis comptan que Jesús digué que un dels Apòstols l' entregaria, no 'ns explican si al contestar á Judas li expressà lo que 'ns relata Sant Mateo, ó si no més va fer l' indicació del traidor á Sant Joan, com aquest nos refereix.

Aquest mateix Evangelista en un dels últims versicles de la seva obra, 's recorda precisament d' aquest passatge, y 'ns explica qu' ell era qui en la Cena estava recolzat en lo pit de Jesús y li havia dit: «Señor, qui es lo qui t' entregarás? (*Qui et recubuit in cena super pectus ejus, et dixit: Domine, quis est qui tradet te?*)

Es d' advertir, pels que tinguen á bé entrar en reflexions, que dels quatre Evangelis, lo de Sant Mateo es lo mes antic, haventse publicat uns sis anys després de la mort del Salvador, segons testimoni de Sant Epifani; y que 'l de Sant Joan es lo mes modern, haventse publicat l' Evangelista tenint mes de noranta anys, no ignorant, com es de suposar, lo que deya la sagrada relació de Sant Mateo, á pesar de lo qual, en lo final de l' obra mes moderna se confirma lo que en ella mateixa 's diu en lo Capítol XIV, difereintement de com se diu en l' obra mes antiga.

«No volém pas suposar que Sant Joan al insistir en lo qu' ell relata, vulgui dir que encare que 'l fet va tenir lloc de la manera qu' ell l' explica, no va succeir en los termes en que l' explica son germà en l' Apostolat. No: tots dos tenen rahó; pero sempre resultan d' aquell mateix aconteixement dugas veracions distintas y totas dugas autèntiques pels que combregan en l' Iglesia Catòlica.

L' Hamlet se trencava 'l magí sobre 'l problema «esser ó no esser.» Si ara visqués aquell príncep de Dinamarca y sigüés catòlich, no rumiarà sobre aquella qüestió, perque en lo cas que 'ns occupa n' hi trobaria un' altra que encare que sembla molt més complicada ja la tenim resolta. Ell dupertava sobre l' «esser ó no esser; donchs en las dugas narracions evangèliques

tenim en un mateix fet, acontesent en un mateix temps y ab las mateixas persones, l' «esser y no esser,» y la solució es indubitable; 'l fet de preguntar Judas á Jesús en la Cena y de contestarli aquest, «va esser y no va esser.» ¿Per què? Perque Sant Mateo 'ns diu que si y Sant Joan indica que no; y si algú s' oposa á l' afirmativa del primer ó á la negativa del segon, anatema sit.

Ab lo sol fet d' esser catòlich, nos trobém, donchs, á molta major altura que l' Hamlet, á pesar de que l' heroe shaksperian havent cumplit d' una manera acabada 'ls estudis filosòfics en l' universitat de Villemberga. Això podém dirlo sense ofensiuens la modestia.

En l' antiga «Passió y Mort de Nostre Senyor Jesucrist,» composta per un frare, y en lo modern «Jesús» de 'n Frederich Soler, se segueix la versió del Evangelista Sant Mateo; en lo «Jesús de Nazareth» de 'n Angel Guimerá, no 's toca aquest punt concret, inseguint ab aquest procediment, los Evangelis de Sant March y Sant Lluch.

No hi ha bagut cap autor dramàtic que seguis lo relat de Sant Joan, essent això que aquest es de tanta autoritat, que ademés del Evangelí va escriure tres Epístolas canòniques y l' Apocalipsis, y es lo patró de la gent que «dona fe.»

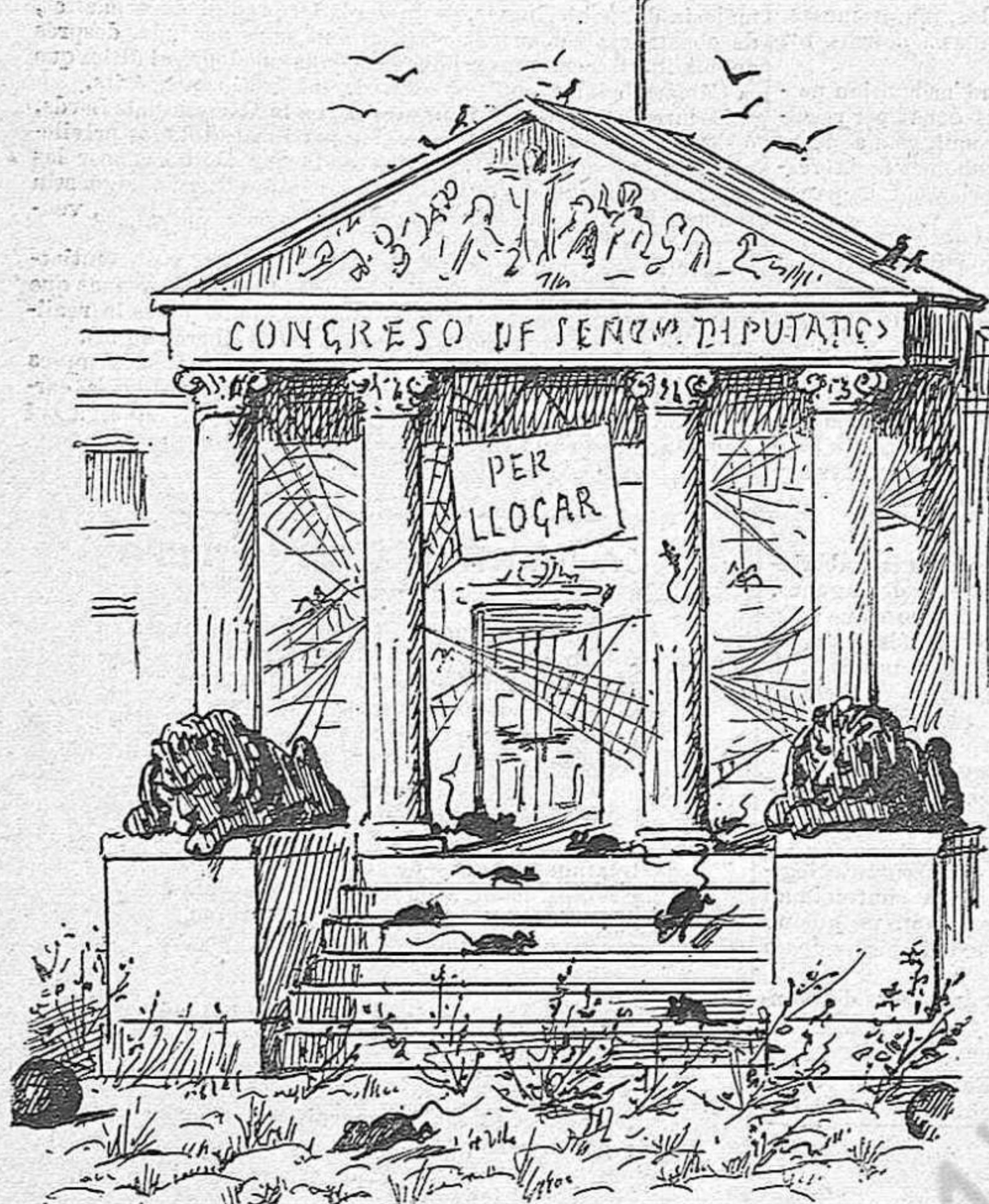
Ara ja tenim un «Jesús» y un «Jesús de Nazareth;» y seguit això l' inscripció que Pilat va manar fixar en la Creu del Gòlgota, té d' escriure's un tercer drama que s' intituli: «Jesús de Nazareth, Rey dels Jueus.»

Al futur autor li donaré un concell, que ademés d' evitar que caigui en cap anatema, donarà certa varietat á la presentació escènica. Com que 'ls dos fets diversos son tots dos verdaders, que presenta la Cena doble, això es, que fassí dividir l' escenari en dugas parts, com las vistes d' estereoscop, y que 's representi al mateix temps en un cantó la Cena segons Sant Mateo y en l' altre segons Sant Joan.

Això l' autor quedarà tranquil de conciencia, perque cumplirà fidelment ab lo ordenat pel Concili de Trento en son Decret de la Sessió IV, de que, baix pena d' excomunió, 's tenen de rebre com Sagrats y Canònichs, los llibres del Antich y Nou Testament (entre aquests los quatre Evangelis) *enters ab totas las seves parts;* y l' públic se farà ben bé cárrec de com un fet pot realisar-se en un mateix temps de diversa manera.

CONCAT ROURE.

LO CONGRES EN TEMPS FUSIONISTA



En lo temple de las lleys
hi passan cosas divinas:
estant obert, grans enredos;
estant tancat, grans trenyinias.

dejant, y en l'atmòsfera, avuy tant enervada, se condensaria la tempestat de la indignació general, y de aqueixa tempestat sortiria l' llamp revolucionari, que fa vintiún anys invoca en vā l'ilustre desterrat de París.

Veus'aquí com ab l'unitat en l'aspiració pot forjar-se també l'unitat en lo procediment per realisarla.

Tal es la nostra solució. Qui 'n tingui un'altra de més pràctica que la manifesti. Qui més hi sàpiga que més hi diga.

P. K.

GENT PREVISORA

(ENTRE FUSIONISTAS)

—Pàssio bé, senyor Domingo.
—¡Hombre!... no me'n adonava;
¿Qué'ns conta? ¿Quinas notícias té de política?

—¡Malas!
Los ministres diu qu'están continuament barallantse; l'un no vol arriar velas, l'altre en tot hi posa obstacles, aquest sempre està parlant de dimitir y anar a casa; aquell ni que l'afusellin per res del mon vol anàrsen....

Li juro, senyor Domingo, que 'ls escàndols que allí s'arman son més propis d'un safreig que de un govern.

—¿Y en Sagasta?
—Lo mateix home de sempre: mirant si ab bonas paraulas pot apaciguà 'ls companys y fer caminar la barca;

pero aquest cop son intuits panyos calents y camàndulas, los ministres estan tips y embafats los uns dels altres, y l'dia menos pensat tot lo castell se'n va enlayre.

—¿Y qué passarà llavors?
—Com s'ho arreglarà Don Práxedes per combinà un nou govern?
—¡De cap modo!... La escombrada serà general.

—¡Qué diu!
Lo que sent. De no acabarse

la guerra del ministeri avants de quatre setmanas la fusió se'n va a passeig sense remisió.

—¡Caramba!
—Vol dir que la cosa està tant y tant enmaranyada?
—Ja veurà com ho endavina; tenim al senyor Sagasta a punt d'anar daltabairx.

—Y llavors ¿qué se'n prepara?

—Qui pujarà? ¿en Canalejas

y en Campos?... ¿No pot donarme una miqueta de llum sobre això?

—Pujarà en Cánovas.

—¿De veras?

—Ho sé de cert. La séva colla a horas d'ara ja ho està disposant tot per quan los cridin a taula. Don Anton té ja 'ls ministres

ab la casaca posada; les llistas dels empleats, subsecretaris, alcaldes, generals, governadors y demés càrrecs y gangas estan fetas dia sà, y ara l'mónstruo las repassa.

—De modo qu'es ja segur que vé una situació Cánovas?
—Tant, com que ara jo y vosté estém pàrlant...

—Donchs jalante!....

—No vè al círcul fusionista?

No: tinch d'anà.... a un'altra banda.

*

Lo senyor Domingo's posa a corre cap a la Rambla y passat lo Principal se fica dins de una casa.

—Déu lo quart; ¿no fora aquí lo cassino dels de 'n Cánovas?
—Si.

—Donchs me farà l'favor incontinent d'apuntarme.

—¡Ah!... Vosté, naturalment deu ser conservador.

—Vaya!

Conservadó.... y molt capás de desempenyà una plassa.

—Està bé, farém que consti.

—Lo nom?

—Domingo Panarra.

Lo secretari l'inscriu en les llistas de la casa, y a continuació del nom hi anyadeix aquestes ratllas:

—Es conservador d'avuy y té l'onze mil quaranta entre 'ls que s'han apuntat y desitjan una plassa.

C. GUMÀ.

entre 'ls que s'han apuntat y desitjan una plassa.

DESESPEROS AGRICOLS



LO VI
—A mi ningú 'm vol y 'm llençan
¿Qué haig de fer pobre de mi?

LO BLAT
—Donchs dé mi ningú se'n enyda
y 'm moro d'escanyolit.

LA DESPEDIDA

LOCH de la escena: palau del emperador.

Muley-Hassan y 'l Garnit, en amistosa conferència.

—Y bé! ¿com està l'assumpto Espanya?

—Arregrat, Senyor. ¿Qué voléu que jo no arregli, tractantse de servir a vostra magestat?

—Esplicat: ¿quins pactes heu fet ab aquest del casco?

—Li prometo vint milions.

—¡Garnit! ¡Vint milions per una insignificància com la de Melilla?

—Sossegüeu vos! Jo hi us dit vint milions; pero encare no sabéu vint milions de què.

—¡Ah! ¿Son de xavos?

—Poch se'n hi falta. Hi fet escorollar tot l'imperi, los plans, las muntanyes, los palau dels rics y las cases dels pobres, y he anat recullint tota la moneda sospitosa.

—¿Per què no n'hi posavas de falsa?

—No n'hi ha necessitat: ja veureu com los vint milions que prometem fixeuvs bé en la paraula—que prometem a Espanya, ben contats y garbellats, venen a convertirse en una miseria.

—¿Cóm l'has arreglada la cosa? Esplicat.

—Primerament hi marejat a don Arseni, obligantlo a conversar set horas cada dia del mateix assumptu; quan l'he tingut ben ensopit, li he donat a entendre que.... pero ¡calléu!.... cabalment ell està entrant....

Apareix don Arseni a la porta, y deturantse ab ayre respectuós, exclama:

—¡Alah es gran!.... ¡Hi ha permis!

—Passa, cristia, passa—respon l'emperador, encenent a tota pressa la pipa, a fi de tenir lo recurs de fumar quac no sàpiga què contestar.

Lo Garnit se mossegua dissimuladament los llabis y 's posa en gaudia.

L'embaixador espanyol s'adelanta uns quants passos, falas cortesies que marca la urbanitat mussulmana y diu ab tò magistrós.

—Muley, me'n vaig.

—Bon vent.... y Pelayo nou: que Alah 't guíhi y 't accompanyi. ¿Estàs content del desenllaç que han tingut las nostres qüestions?

—Contentissim. Ja devé sapiguer pel vostre ministre Garnit, que...

—Si: ara m'estava explicant que t'ha aixecat... dich, que t'ha donat totes las satisfacciós per tu demandadas.

—Ab motiu de lo qual, vinch a despedirme de vos, perque demà a primera hora munta a caball y me'n torno a Espanya.

—Adén, cristia. Pél camí pòsat un mocador al coll, que l'temps ha refrescat, y a l'edat teva un constipat sol tenir males conseqüències. ¿Ja tens los diners?

—Sí: tinch lo primer plasso. Suposo que pel que toca als demés, ni hi haurà la menor....

—¿Vols callar? Passa quan vulguis... y ho trobaràs tot a punt.

—Emperador... adén... ¡Salut y prosperitat!

—Alah 't guardi, general. Recados a la família, expressions

A Espanya... y vés que pél camí no t' atropellin, que aquí no hi ha carabiners ni guardia civil.

Lo general repeteix les cortesies de la entrada, la guardia mora li presenta les armes—al fi y al cap això no costa res—y l'emperador y'l primer ministre tornan à quedar sols.

Dénchs, donchs, Garnit... fa'l sultán, representen la conversa interrompuda.

—Que me l'he tret de davant donantli com qui diu una porqueria... ¡Sabéu ab què'l pago'l primer plasso?

—¿Qué sab un hom!

—Ab duros filipins é isabelins, moneda que á Espanya no val res... y aquí no representa gran cosa. Li dono un milió... jun milió! que convertir en duros corrents y legals, vindrà à quedar reduït à una miseria.

—Bé, pero j'ls demés plassos?

Lo Garnit se posa descaradament à riure, mirantse l'emperador.

—Los demés plassos...? ¿Que us penséu que després d'aquest ne pagarem cap més?

—¿No?... ¿Y lo promés á Espanya?

—¡Oh!—respon el Garnit girant los ulls en blanch:—ni'l prometre fa pobre.. ni'l pagar fa moro....

En aquest moment apareix lo jefe de la banda imperial.

—Ordres per demà, senyor?

—Ves à despedir l'embajada espanyola.. y toquéu fort... Ja que no l's omplim las butxacas, al menos omplimlos las orellas.

FANTÁSTICH.

ACABAT, AMEN JESÚS



A torna!

S'hi ha estat cosa de dos mesos, negociant; regatejant, enfadantse y desenfadtantse, anant de Herodes a Pilat, ó siga del Sultán al Garnit; donant probas de una paciencia á proba de bomba; menjant dàtils y pelant taronjas

Y encare hi fora; pero l's moros tenen la seva Quaresma anomenada Ramadan, y durant aquests quaranta dies de abstinència ríguesa, dejunan de tot: ni menjan, ni beuen, ni tenen tractes ab ningú.

L'héro de Sagunto, amilanat davant de aquests quaranta dies de nyonya musulmana, vā rendir-se, exclamant:

—Alah es gran... y vosaltres sou uns grandíssims maulus!... Per consegüent n'parl'mes del assumpto: doneume lo que volguéu, y estiguéu-hi bons... Jo me'n torno á Espanya.

—¡Jainalajá!...—vá exclarar lo Garnit.

Interjecció que traduïda al català vol dir:—¡Això es lo que buscavam!

Y li han donat lo que han volgut, que no es de bon tros lo qu' Espanya reclamava. Y encare si li' donan es porque avants han sigut consultats per sota ma l's representants de las potencias, y aquests han tingut á bé compadeixers del héro de Sagunto, que no podia tornar sense obtenir alguna cosa ó l'apariencia de alguna cosa.

Així, l'expedició de Melilla 'ns vā costar mes de seixanta milions de pessetas: Espanya 'n reclamava quaranta y'l Sultán no dona vint.

Es á dir, lo Sultán de moment no 'n dona més que cinch, y l's altres quinze l's queda à deure baix la fiansa de la séva paraula.

Y encare l's cinch que ha de pagar al contat rabiós els satisfará en monedes filipinas, que tenen una perduda de mes de un vint per cent. De manera que l's cinch milions de primer antuvi quedan reduïts á menos de quatre.

Los 15 milions restants no corren pressa, y per cobrarlos ja enviaré al Sultán novas embaixades.

Com si ho vejjissim:

—Muley.

—¿Qué se li ofereix?

—Venia á cobrar aquell pico.

—Ara no 'm ve bé... Torni á passar de aquí á quinze dies. Diu que de aquesta manera afiansaré la nostra preponderància al Marroch. Per lo vist los sastres y l's sabaters quan se tornan micos per cobrar un compte, afiansan la séva preponderància ab los séus acreedors.

Aquesta teoria no pot haver sigut engendrada mes qu'en el cap de pardales del Sr. Moret.

La sanch dels nostres soldats, infamement derramada per las taifas rifenyas, també serà venjada.

Maimón Mohatar, un dels principals promotores de l'agressió contra Espanya, va ser pres y encadenat, condutid de Melilla á Málaga, de Málaga á Tánger, de Tánger á Marrakeix. Van portarlo á Málaga porque l's espanyols al veurel, se convencesin de que las autoritats moras estaven disposades á realisar en obsequi d'Espanya un acte de severa justicia.

Pero Maimón somreya y fent l'ullet exclamava:

—A mí no 'm farán res... Soch rich.... Y á la meva terra, com per tot arreu, la gran qüestió son quarts.

En efecte: Maimón Mohatar serà enviat ara al camp de Melilla ab l'encàrrec de posar presos als principals culpables de las agressions contra Espanya. Ell, que vā ser l'esca del pecat, s'encarrega d'entregar als seus companys de fetxories, que previnguts anticipadament posarán terra de per mitjà, arrelantse las coses de manera que mitja dotzena de infelisos, paquin la festa per ells, si es que arriban á pagarla.

Las nostres víctimes, ja que no obtinguin la satisfacció deguda per la sanch que van derramar, al veure aquesta farsa, se partirán de riure al fondo de las sévas sepulturas.

Per prevenir, en lo successor, la repetició de tan desagradables aconteixements s'establirà la sona neutral.

Pero això s'farà quan al Sultán li vingui bé trasladarse á Fez, per prevenir los aconteixements que podrian ocurrir provocats per les kàbiles enfrontismadas.

—Y si el Sultán no li vé bé trasladars'hi may?

En aquest cas, aguantaré. Aguantar una cosa mes ó menys que 'ns importa?

La base de las negociacions ha sigut la pau á tota costa. Que l's moros donan poch, pendré poch: que no donan res, no pendré res, y tant contents com antes.

Donan vint milions de pessetas mal contadas, fan promeses, sense garantia, que serán ó no serán cumplidas... donchs tot això hi ha de mes. ¡Alegremos!

Espanya, qu'està armada fins á las dents, no 'ns haurian perdonat mai qualsevol imprudència que hagués donat per resultat la ruptura del *statu quo* en l'imperi marroquí, y en aquesta situació tan ayrosa en que 'ns han colat los homes de la restauració monàrquica, haviam de fer necessariament lo paper de calsassas.

Tal es la nostra sort.

Les potencies disponen de nosaltres com del mateix imperi del Marroch. Ellas ens fan ballar com á trompitos. Lo dia qu' ellas disposen que 'ns baralem, ens barallaré; lo dia qu' ellas manen que fem la pau, farém la pau. May com ara 's pot dir que l'Africa comensa als Pirineus. Espanya y lo Marroch s'han colat al mateix nivell.

Ja no 'ns queda en lo successor l'dret d'ofendrens, ni d'enfadarnos per res. Las majors injurias que se 'ns infereixin hauré de devorarlas en silenci. Y gracias si l's nostres tutors son prou amables que 'ns deixin salvar las apariencies.

**

A salvar las apariencies s'han dirigit únicament las laboriosas gestions de l'embajada presidida per l'héro de Sagunto.

Recordén l'entusiasm que ab qu'Espanya vā veure que se 'n anava á Melilla, casi sense reposar, com si tingüés febre de venjar las ofensas que las taifas rifenyas havien inferit á la nostra, honra y comparéen aquell calor patriòtic ab l'efecte que produueix la séva tornada de la cort del Sultán.

Entrada de caball sicilià y sortida de burro de terraire.

Si algú 's contenta ab això, bon profit li fassa.

En Sagasta s'ha posat bô de repent y en Moret diu que salta y balla y s'frega las mans de gust, entusiasmats un y altre pels resultats de l'embajada.

L'alegria de aquest parell de ministres representants legítims de la decadència de l'Espanya restaurada contrasta ab lo rubor de la nació que may podrá donar-se compte de que un poble puga rodolar á tomballons fins al fondo del abisme de un descrédit tan terrible.

Ja ni l'consol ens queda de repetir la famosa frase del vent de Pavia.

Perque aquí s'ha perdut tot... fins l'honor.

P. DEL O.



GLADSTONE

GLADSTONE es un dels polítichs més genials d'Espanya. Al retirarse de la política, als 85 anys d'edat, deixa darrera seu una brillant història consagrada enterament á la llibertat y al progrés. Inglaterra li deu la major part de sus mes grans victorias: per això l'aclama y's dol de que un home de las séves condicions y del seu immens prestigi, no gosi de una joventut eterna.

Si així fos, Gladstone, que al començar la séva carrera al any 33, quan tot just contava 24 anys, y al formar part dos anys mes tard del ministeri, era conservador, y que gradualment s'anà liberalisant, fins á convertir-se en l'edat madura, en l'energic sustentador de las solucions més radicals, acabaria de seguir per anomenar-se republicà.

Cap polítich com ell ha comprés ab mes acert y ha sentit millor las exigencies de la realitat. Cap polítich com ell, ha realisat al mes fortuna l's seus propòsits.

Los inglesos amants del progrés l' idolatran: los séus adversaris lo respectan.

Ell no sols ha governat sent poder, sino també sent oposició; puig s'ha donat moltes vegades lo cas de que l's conservadors, governant, se rendissen al immens efecte que la séva propaganda exercí en la conciencia pública.

A Gladstone se déu l'ampliació del dret electoral, que donà participació política directa á una gran part de la nació, quan avants aqueixa participació, en aquell país tan apegat á las rancies tradicions, era un privilegi exclusiu de las mes elevades classes. Gladstone defensà sempre als pobles oprimits: als italians quan combatian per la séva unitat; als polachs esclats-

visats per Russia; als armenis y als principats danubians tiranisats per Turquia, y als grechs sedents de independència.

Sos últims esforços se consagren á la redempció de la desventurada Irlanda.

Arribar á fer simpatíca la causa dels oprimits irlandesos á la majoria del poble anglès, es un verdader prodigi de tenacitat, de constància y d'energia. Causa cent cops perduda, després de una lluita cent cops renovada, Gladstone logrà al últim que la Càmara baixa accepte ab entusiasm 'ls seus propòsits.

Encare que aquests s'han estrellat en la Càmera dels Lords, ó siga en l'Assamblea ahont estan petrificats tots los privilegis, l'impuls està donat, y no ha de tardar molt á vencer las posteriors resistències. Si las que farán los Lords, signessin tan empennadas, tal vegada aquests magnats orgullosos, veurián desapareixer lo seu útim refugi.

Afectat Gladstone per una malaltia á la vista, y no sentintse als seus 85 anys ab aquella energia juvenil avuy mes que may necessaria, ha encomanat á unas mans mes joves la realació de aquest empenyo d'bona del partit liberal anglès.

Y es de creure que aquest sabrà inspirar-se en los exemples de virtut y fortalesa de que tantas probas ha donat en sa carrera política de mes de seixanta anys de duració aquell á qui avuy anomenan ab lo dictat de «lo vell gran home».

J.

LA TORNADA DE 'N TITÓ

Ja torna, ja torna;—toquéu las campanas;—
vosaltres ninetas,—vestiu galanas;
poseu los domasos—per tots los balcons.
Vosaltres poetas,—despenjéu la lira,
y tant si 'us inspira,—com si no 'us inspira
fou odas ripiosas—ab versos ramplons.

Vosaltres las damas—de la classe noble,
confosas ab raspas—y donas del poble,
teixinte coronas—de flors y lloret;
y féu per manera—que l's noys y noyetas,
no parin de ferne—deu mil banderetas,
encare que gastin—mil mans de paper.

Pinteu las fatxadas—los que teniu tenda;
que dongui la plat—qui visqui de renda;
llogueriu las orquestas—fou grans envelopats.
Anéuse 'n pels boscos—á buscar fullatje;
fou archs de triunfo—guarnits de ramatje;
regatas, carreras—y fochs á grapat.

Aquelles tan vistas—y tan celebradas,
famosas banderas—(no sé si pagadas),
que pe'l Centenari—de Colón van fer,
si es que las tenen,—encare guardadas,
avants que no siguin—molt més estripadas
que 'n dògum siscentas,—á cada carrer.

Féu que tot lo dia—los canons ressonin;
y totas las murgas,—de cegos que sonin;
que tot quant se fassi—serà sempre poch;
puig tot això 's guanya—;vatua Sevilla!
després del gros mico—de lo de Melill'a,
la girraan embaixada—que vé del Marroc.

LLUIS SALVADOR.



N una carta que publica en *El Ideal* lo distingit republicà gallego Santiago de la Iglesia, s'hi llegeix lo següent párrafo:

«Si de las meyas personals opinionés se tracta, tinc que dir qu'estich fermament persuadit de que lo que separa als republicans espanyols no son los principios sino las jefaturas: diguem las cosas pels seus noms.»

De aquesta apreciació exactíssima se'n desprén una llisso que formularé á tall de aforisme, perque's grabi en la memòria de tots los republicans:

«Quan no tinguin cap soldat, los jefes farán bondat.»

Ha cridat l'atenció á París, que l's molts terroristas que han sigut presos, sense tenir durícias á las mans, ni manera de viure coneigut, disposessin de sumas més ó menys importants.

—De ahont surten las missas?—pregunta tothom, sense que ningú, fins ara sàpiga donar una resposta satisfactoria.

Y á propòsit de terroristas. No deixan de ser intencionadas las següents línies, que traduixen de *El Motín*:

«Vaya una noticia!... ¡Qué l'dinamiter Faure ha sigut jesuita!...»

»Los que no ho son serveixen de instrument als que ho son. L'objecte no es altre que provocar una reacció á Europa pera tornar á dominarla.



Si cada vegada que un dinamiter engegues una bomba, trinquessin à un jesuita per cada víctima que produhis, ben prompte quedaria de reemplàs la dinamita.

Crech que val la pena de fer un petit ensaig.

Quan se va morir D.^a Margarida, la desventurada esposa del rey de les húngares, tots los carcundas, olvidant los molts disgustos que l' seu home li havia dat, van mostrarse desconsolats en grau extrém.

Tot era enviarli coronas y ferli celebrar missas y funerals.

Ara fa poch se cumpli l' any de la mort de aquella desgraciada senyora; y l's carlins encare pensavan ab ella; encare s' lamentavan de la seva desaparició entre l's vius, encare envian mensatges de condol al viudo inconsolable.

Quan vels'hi aqui que aquest, tot de un plegat, burlant los piadosos sentiments dels seus adictes, ja se n' ha buscado un' altra, y ha celebrat ab ella l's esponsals.

No espera sino l' mes de Maig per contemplar la cayguda de la simbòlica flor de taronjer.

Los carlins s' han quedat com qui veu visións.

—Es à dir—exclaman—que mentres nosaltres ploravam per la pobra Margarida, ell....

—Si, senyors: ell feya broma ab la Marieta.

Y això es lo menos, tractantse de un aspirant à implanter à Espanya, la monarquia absoluta.

Mentre los súbdits ploran, Victor Hugo ja va dirho:

Le roi s'amuse.

Y als súbdits els hi està bé: per gamarusos.

Los navarros persisteixen en la seva actitud enèrgica. Units com un sol home, sense distinció de colors politichs, diuhien:

—Qui vulgui res, que vingui.

L' altre dia van celebrar un grandios meeting à Estella.

Sr. Gamazo: ¿sab que significa això? Que si no busca aviat la manera de arreglar la cosa, se n' farà l' estrella.

Veus aquí una pintura de l' Espanya, als dinou anys y pico de restauració monárquica.

Al espasa Guerrita, al final de la temporada taurina, li ha quedat una ganancia líquida de 85,000 duros.

Als mestres d' estudi de toda Espanya, al finalizar l' exercisi del any 93, se l' hi devia una suma qu'escedeix de 9 milions de pesetas.

¡Pobres mestres! Van ben equivocar la carrera. En lloc de dedicar-se à l' ensenyansa, millor hauria sigut que s' haguessin dedicat à matar toros com en Guerrita, ó à matar espanyols com en Gamazo.

Don Emilio està ficat de quatre potes en totes las petites intrigas de la política fusionista. Ell decreta quin ministre ha de caure y quin ministre ha de pujar. Ell aconsella y exigeix. Ell se fica en tot.

Y per dedicar-se à fer de Celestina monárquica, vā abandonar la política del ideals republicans! De aquest desasosego 'n diu escriure la historia d'Espanya.

Lo que realment escriu es lo seu epitafi. Lo seu epitafi dirà:

«Antítesis de Maria Magdalena, cansat de ser virtuós, cap à mas vellesas vaig dedicarme à la vida avara, y per aquest motiu vaig acabar mos días mes desprestigiat que l' meu antecesor Cristino Martos.»

En la època de les grans lluytas constitucionals s' armaven terribles revolucions pera destruir las camarillas que monopolisavan lo poder.

¡Qué mes camarillas que las que avuy desgovernan à la pobre Espanya!

Ellas fan las Corts que haurian de fiscalisar tots los seus actes; elles fabrican als ajuntaments que haurian de administrar las poblacions ab independència; elles quan una corporació municipal s' escapa à la seva presió, procuran subjectarla, posantla baix la direcció de un arcalde de Real ordre.

Ab totes aquestas maniobras no hi ha iniciativa que no estiga cohibida ni idea que no estiga vexada.

Lo pais ha de sofrir una carga abrumadora.

La seva herència no es altra que l' oprobri y la pobresa.

Y això durarà fins que l' poble espanyol s' esforsi per recobrar sas perdudes energias!

Es inconcebible lo que pasa ab lo govern fusionista. Las Corts tancades, en Sagasta fent lo malalt la major part del temps, tots los assumptos paralitzats.... i y això es lo sistema parlamentari, per la conquesta del qual van derramar los nostres pares raudals de la seva sanch generosa!

La peregrinació obrera es un verdader sarcasme. May com ara l' obrer ha pasat tan grans apuros. Lo diner fuig d'Espanya, lo treball escaseja, los journals son curts y la vida es cara.

LOS ANARQUISTAS À LONDRES



En previsió de la hostilitat del públich, la policia s' atravesa en las vias per las quals passa l' enterro del anarquista Bourdin, mort à Greenwich, per haverli explotat una bomba que portava.

Y en aquests moments critichs, es quan uns quants ricatxos, alguns dels quals viuen de las contractas que tenen fetes ab lo govern, que arruinan à la nació, invitan al treballador à efectuar un viatje de recreo à Roma, sens altre objecte que veure al Papa.

—No es veritat que aquesta invitació te mes de insultant que de piadosa?

A Sabadell hi ha fabricants que s' han compromés à costear lo viatje à Roma à alguns dels seus traballadors.

Los que poden permetre aquest luxo, crech que valdrà mes qu' emplehessin aquest y altres recursos, que podrian arbitrar fàcilment, en millorar la sort material de las classes treballadoras.

Això seria més cristia y més humanitari.

La sort de las classes obreras no pot remediar-se ab indulgencias y benediccions.

CARTAS DE FORA.—*Coneixa.*—Lo nostre ensotanat que té entre altres mèrits el de haver sigut condemnat per una Audiència per injuria y calumnia, vā presentarse l' altre dia à la Casa consistorial, y per haver penetrat à l' oficina, sense demanar permís à ningú; van tenir necessitat de ferlo sortir. Ell llavors buscà testimonis, perque acreditassin que sent las 5 de la tarda l' secretari no hi era, y la gent del poble deia:—¿Qué deu venir à buscar? Més valdrà que pagués los consums y 'ls líquits, ja que no hi ha pobre que no li exigeixin mes que à n' ell, y ell en canbi no paga res.—L' endemà, acompañat de dos colegas, vā presentar una reclamació contra l' reparto, plena de exageracions y de guafills. Hi ha que notar que l' dos ensotanats que l' accompanyan dias enrera foren sorpresos per la guardia civil mentrest estan cassant ab reclam cosa que las lleys prohibeixen. Si s' hauran figurat aquests mestres que las lleys no s' escriuen pels ensotanats!

** *Massanet de Cabrenys.*—L' home negre fá passar per las casas à una comissió de Hics de Maria ab l' encàrrec de recullir fondos per fer venir à un predicador de aquells que criden tant que tot ho atronan. Lo mes bonich es que las Hics de Maria, quan una pobra dona l' oferia un ralej y encare ab la condició de que l' seu marit no se'n enterés, van fer escarafalls dihentl qu' era massa poc. ¿No valdrà més que l' ensotanat, quan fes una funció de iglesia, posés un cartell com en los teatros y fixés un prèu d' entrada?

** *Parets.*—Lo rector de Llissá de Vall sempre que freqüenta l's retretes de l' estació, se fica al destinat à les Señoras y may en lo que porta l' retol de Caballeros. Seria curiós saber si quan un home s' posa faldilles pert la condició de caballero. Poden las donas entrar en aquell departament, quan per casualitat se trobi en ell lo tal subjecte? Vels'hi aquí un punt de alta teologia que seria convenient dilucidar per evitar conseqüencies desagradables.

** *Torreella de Montgrí.*—En Joan Petit està rabiós contra la Campana. No content de les sévases prédicas recorra las casas ahont s' lleixeix nostre periódich y amenassa als lectors ab las penas eternas del infern. Un predicador de fora, al qual ha demanat quart y ajuda, fá lo mateix desde la trona. Es una campana la séva en tota regla. Los rats de sagristia procuran secundarlo, y no reparan en insultar al nostre repartidor. Aquest ha adoptat lo sistema de pregonarla pels carrers, contestant això à tantas provocacions, y com està en lo seu dret perfecte, si algun dia l' insultan creyem que trobarà l' apoyo no sols de las autoritats, sino de totes las personas honradas. Respecte al ensotanat Joan Petit, procuraré seguríl tots los pas-

sos y algun dia s' haurà de convencer que mes li haurà valgut no haverse ficat may en sotanas de onze varas.

À GRACIA

K' Ajuntament de la vila té vivament sobrexcitada la opinió pública, à causa de la barra que reueva en tots los seus actes lo secretari Sr. Calvo, apoyat per una majoria abigarrada y per un arcalde de real ordre, verdaderament inconcebible.

Ja fá temps que aquella població de xeixanta mil ànimes es víctima del caciquisme mes desenfrenat. Allí las eleccions municipals son sempre una trampa escandalosa; y gracias à las trapissonadas en us, s' apoderan de la Casa Gran los mes atrevits, que tiran després l' administració municipal en orris, dissipant los fructs del suor del poble, y aumentant, sense empender apena cap millora, los déficits mes escandalosos.

Y á la vista s' veu com mentrest la població s' arruina, alguns regidors s' engrisen y prosperan, com si l' exercici de un càrrec gratuit pogués obrar may semblants miracles.

No ns farém eco de lo que públicament se din, respecte à lo que pot costar l' obtenir certs càrrecs y l' mereixer determinats apoyos. Això podrian averiguarlo las autoritats si s' dediquen à practicar, com deurian, una informació severa. Lo poble de Gracia ho reclama fá temps, y al poble de Gracia ningú se l' escolta.

Lo Sr. Calvo, antich *Uavero* de la presó y antich individuo del cos d' ordre públic, s' ha posat aquella vila per montera, perque, segons diuhien, conta ab protectors decidits y poderosos que li han donat carta blanca per tot.

Pero l' Sr. Calvo correspon ben malament à la protecció que li dispensen. En una de las passades sessions van descubrir informalitats importants en lo libre d' actas, que cauen de plé en los cassos de responsabilitat exigible als funcionaris públichs que faltan als seus devers. Donchs lo Sr. Calvo, que instantàneament y per interina providència, havia de ser suspès d' empleo y sou, vā rebre diners de las arcas municipals per empender un ràpid viatje à Madrid y arrancar de allí una real ordre contra l' Sr. Pons y Sans, denunciador de las sévases informalitats, à pretext de que l' Sr. Pons y Sans, que seria un gran xicot si volia entrar en la conxoxa, no es ciutadà espanyol y està per consegüent inhabilitat per l' exercici del seu càrrec.

Molt discutible es que l' Sr. Pons y Sans sigui ciutadà francés, com pretenen los que desitjan treure l' de per mitjà; y en canvi està plenament probat que l' Sr. Calvo es un secretari que ha faltat als seus devers mes rudimentaris. Donchs à pesar de això mentrest s' instruix expedient contra l' primer, se deixa al Sr. Calvo que continua fent de las sévases ab escàndol de tota la població.

Per salvar al Sr. Calvo, l' arcalde Sr. Gaussachs trepitja la ley municipal y l' reglament interior, deixant als regidors sense paraula, quan tenen dret à usarla, consignant en las actas acorts que no s' han pres, y alsant las sessions, quan se ven la tempestat à sobre. Tot això per salvar al secretari que hauria de ser un dependent de la corporació municipal y sembla l' amo. —¿Qué li donarà l' Sr. Calvo al Sr. Gaussachs—pregunta tothom—perque aquest últim l' apoyi tan rabiosament, faltant à la ley, à la formalitat y à totes las consideracions? ¿Li haurà donat lo Sr. Calvo seguidillas? ¿O es que hi ha entre l' dos un pacte secret que no s' pot rompre sense perill del un y del altre?

Lo Sr. Gobernador podria aclarir fàcilment aquest misteri. Tot Gracia demana una informació: pero una informació rigurosa, severa, detinguda, sense palliatius; una informació seria

ENTERRO DEL ANARQUISTA M. BOURDIN



La policia disolt la manifestació, posant fi als insults de que siguieren objecte 'ls anarquistas al efectuar l' enterrament de Bourdin.

y que arribi fins al cul-del-sach, qu' es allá ahont se troben las engranxes.

Si, com molts creuhen, venen ordres de Madrid, recomanant al Sr Larroca que fassi 'ls ulls grossos, lo digne governador de la Província està en lo cas de desatendre semblants recomandacions. Avants que la conveniència de determinadas persones, està la pública moralitat. Avants que l' interès dels comparses, està 'l propi decoro. Y 'l Sr. Larroca que ab tanta tenacitat y fortuna ha perseguit los excessos anarquistas, no pot consentir de cap manera que subsisteixi en la Casa Consistorial de Gracia un feco de anarquisme xanxuller de la pitjor especie, que, segons com vajen las coses, pot produir un dia de dol en aquella simpàtica població.

Sr. Larroca: atengui la veu unànim de una població escandalizada. O trossesi la vara, si es que algú intenta ferlo còmplice de semblant escàndol, ó fassi lo que deu y lo que Gracia reclama.

Gracia vol dos coses y te dret a obtenirlas: una esbotzada y un bon cop d' escombra.

R.

AL REBOST

(DIÁLÉCH)

—Ja que 'ls ministres son fora y hem quedat ara tots sols, ves destapant las cassolas del menjar dels espanyols.

—Aquí hi ha salsa monàrquica preparada fá vint anys, feta ab garrofes trinxades, residus de desenganyos, rosegons de pa de Viena, retalls de Constitució, flors de lis, cervells de burro....

—Tapa, noy, que fá pudó.

—Aquí s'hi veu un platillo ab deixies de Progrés, pallaringas de Sufragi, un enredo d' allò més. Lo such té trenta mil tintas, un gros tupé en infusió. un peroné, dos canaris, ...

—Tapa, noy, que fá pudó.

—Aquí dins de la fiambre hi ha un monumental pastel, pastat ab figas de moro, alcuzuz, dàtils y mel, carn de camell, llet d' ovella, tabaco, té, vi del bò, café, orellas de ríffenyo,

—Tapa, noy, que fá pudó.

—Aquí hi ha una cassolada de conservas del País. Sanch humana, suhor de pobre, pell d' espanyol infelis, tirania enfarinada y bocinets de turró y tarugos trasatlàntichs,

—Tapa, noy, que fá pudó.

—Dintre d' aquest pot de vidre hi ha l' arrop caselari, fet de flors parlamentàries, de sucre candi y vèri,

un bullit d' intranzigència, honor, orgull, traició, democracia y monarquia.

—Tapa, noy, que fá pudó.

—A la inicmita de ferro s' hi fá 'l caldo de burgés, ab menuts de propietari, cap y pota de marqués, mandonguilles de canonge, fetje y tripas de senyó, pebre, sal y dinamita.

—Tapa, noy, que fá pudó.

—Ja no quedan mes calderas, ni mes oillas per mirar.

—Doncas, noy tanca la porta que 'm comenso a marejar.

FOLLET.

BANDERÍ D' ENGANXE



UÉ no teniu feyna, Llorens?

—No. ¿Que 'm sab alguna cosa?

—Potser si.... Us agradarà fer un viatjet per mar?....

—¿Fins ahont?.... fins a can Tunis?

—Més lluny: hasta Civittavecchia....

—No sé ahont cau; pero m' es igual.... ¡Pel que no sab de qué fer mánigas!.... ¿Quànt guanyaré?

—Per ara la teca, 'l viatje franch, y si la cosa va bé, alguna pesseta....

—Bueno: m' hi confronto....

—(Ja 'n tenim un.)

* *

—¡Sagrístia!

—¿Qué mana, mossen Quirse?

—A veure.... pósat dret... firme, ab la cara seria....

—¿Qué vol retratarme?

—Vull veure si serveixes pél cas.

—¿Pel cas?.... No 'm comprometri, mossen Quirse; segons per quins cassos, li asseguro que no serveixo.

—No sisguis tarambana.... y estigas quiet... Si: fas lo posat d' un obrer veritable.

—¿Obrer de la parroquia?....

—De.... de lo que a tú no t' importa. ¿Tens una brusa y unas espardenyas?

—Si senyor.... ¿Per qué?

—Perque aviat te necessitaré per anar.... a un cert puesto....

(Ja 'n tenim dos.)

* *

—Senyor Mariano....

—¡Hola, mossen Quirse! ¿qué se li ofereix?

—Jo li diré.... Aquest home que està encarregat de la séva porteria me sembla una bella persona.

—¡Ja ho crech! ¡En Climent? Honradíssim y molt treballador. Ja li pot fer adobar lo calsat que vulgui: veurà ab quina gracia li arregla.

—Escolti.... ¿qué me 'l podría deixar per uns quants dies?

—¿Al Climent? Ja ho crech que si: volguentho jo, anirà allà hont vesté li mani.

—Donchs conto ab ell.... (Ja 'n tenim tres.)

* *

—Home, don Magí, vesté qu' es persona que pot ferho ¿sab que podria prestar a l' Iglesia un verdader servei?

—¿Jo? ¿de quin modo?

—No tenint absolutament res que fer, y sentli igual matar l' estona aquí que a Italia, ¿tindria inconvenient en ferhi un viatjet de pochs días?

—¿Pel servei de l' Iglesia? Desde ara m' hi comprometo.

—Pero hauria de ser ab la condició de que no ha d' anarhi mudat.

—¡Ah! ¿no? ¿Y pues? ¿cóm?

—Molt senzill: americana, tot lo més bolet tou, camisa de coll tombat.... un traje modest y aproposit pel viatje.

—Nada, mossen Quirse; estich a las sévases ordres.

—Gracias.... (Ja 'n tenim quatre.)

—Ay, mossen Quirse, si pogués ferme una caritat! Tinch la petita malalta, la mitjana refredada, lo marit....

—Escoltéu: us socorrerà ab la condició de que 'l vostre marit ha d' anar a Roma.

—¿Ell? ¡Al infern anirà, si vosté li mana! Ja sab que mentres siga passejarse y menjar la sopa boba, may diu de resque no...

—Perfectament. (Ja 'n tinch cinch.)

—Traballadors meus: aquest sacerdot que aquí veue es l' organisador en aquest districte de la pròxima pelegrinació. Es indispensable que entre vosaltres quaranta 'n trieu quatre per anarhi.... ¡Ho sentiu?

—Si senyor; pero...

—No hi ha però que hi valgu: vull, mano, exigeixo que quatre dels meus traballadors formin part d' aquesta romeria. De lo contrari...

—Bueno, si no hi ha altre remey... ja n' hi ha quatre que hi aniran...

—¡Ho sent, mossen Quirse?

—Si senyor.... (Ja 'n tenim nou.)

Així se forman las pelegrinacions obreras per anar a Roma.

F.

A ELLA

Senyora ¿es vritat que 's casa ab lo vell Carlos seté? Donchs... signi l' enhoramala, y li dich en bona fé. ¿Ja ha amidat la trascendencia de lo que va a realisar? ¿Ja sab qui es aquest fulano que la té de dí al altar? Vági ab cuidado, princesa, deixi a un costat l' ilusió y recordi que un casori vol molta circunspecció. Mirí que ab aquestas cosas pot equivocarse 'l tret, y després... ora pro nobis, ¡Deu nos guard d' un ja està fet!

La més infima criada de segur no 's casará sense tenir bons informes del aspirant a sa mà. ¿Ja ho ha fet vosté, princesa? ¿Ja coneix lo cóm y 'l que y totas las circumstancies del senyor Carlos seté? Pel mer fet d' estar resolta a casar'shi, la vritat, desde luego juraria que vosté no s' ha informat. ¿Vol que jo li indiqui 'ls medis d' enterarse fácilment de la historia y dels miracles del seu corcat pretendent?

Primerament vagi a Hungria: allí, sense molt buscar, trobarà diverses... húngaras que la podrán ilustrar. Ellas li farán dos quartos del modo com en Carlets respecta del matrimoni las obligacions y 'ls drets. Ellas li dirán la gresca que ab ell feyan cada nit, a l' hora en que 'ls bons catòlichs ja acostuman a sé al llit.

Després arribis a Italia, camini fins a Milán y pregunti per don Carlos.... ¡quinas cosas li dirán! Li explicaran que allí un dia, veient buyt lo seu tresor, va amarre a pulir l' As d' oros, l' As d' oros, lo Tosys d' or!...

Per fi, trasladis a Espanya, y jaqui si que 'n sentirá de coseñas y cosassas capassas de esgarrifá! Li dirán que per capítrox son amable pretendent va cubrir la nostra terra de mars de sanch innocent. Que aquest bondadós catòlic cremá iglesias, sants y altars, y sembrá dol y desastres y ruïnes per totas parts. Y que del nort al mitjàdia, en platjas com en turrons, son nom solzament provoca odis y maledicions.

¿Li sembla a vosté si un home que tan bella historia té podrá mai proporcionarli lo que a vosté li convé? Pensi, mediti ab calma, avants de fé un disbarat:

aquest home, no es un home...
es una calamitat!
Si á pesar de tot s' hi casa,
al menos, créguim à mi,
tanquí bé les calaixeras
y i preparis à patí!

C. GUMÀ.



ESPRÉS del banquet de las armas especiales y del banquet de las armas generales, ha vingut lo banquet de *La Correspondencia militar*.
En aquest ápat se 'n han dit de bonas.
Los fusionistas están indignats, sobre tot quan veuen que 'n Canalejas s' arrima à la gent de sabre.

PROPAGANDA PELEGRINESCA

OBRERS!
A ROMA!

QUI VULGUI FER D'OBRER
QUE VINGA!!!



A Roma veuréu al Papa;
pero al barco, pel camí,
aniréu com arengadas
y veuréu lo pelegrí.

Apats hi ha que 'ls uns se 'ls menjan y als altres se 'ls atravessan al pap, no podentlos pahir de cap de las maneras.

Aixís à n' en Sagasta lo banquet de *La Correspondencia militar* se li ha sentiat malament.

Un carli, à prova de burlas y desaires, volia justificar lo segón casament del rey del As d' oros, dihen:
—Més val que 's casi horadament, que no que s' entregui à la vida crapulosa.

Pero un que coneix la flaca de 'n Carlets, va dirli:
—Noy, t' equi' ocas de mitj à mitj. En Carlets continuarà ab las húngaras, com sempre, y ara li agradarà divertirse ab elles més que quan era viudo, per que mentres ho sigüe li faltava l' alicient de poder enganyar à la dona.

Diu un periódich que Muley Hassán, quan ha de pagar, augmenta l' valor de la moneda, y quan ha de cobrar lo baixa.

Prompte hem de veure si al satisfer la indemnisió posará en planta aquest sistema tan cómodo.

¡Y pensar que tot això succeirà per culpa nostra! Certs deutes no poden saldar-se sino ab balas de

plom. Aquesta es l' única moneda en que no hi ha engany.

Lo govern ha manat tancar la capella protestant de Madrid.

¡Y això que, segons diuhens, vivim en plena democracia!

Fàcil serà que 'ls inglesos se queixin; pero l' senyor Moret, que té recursos per tot, trobarà la manera de contentar als inglesos, sense necessitat de tornar à obrir la capella protestant.

Pel cas, res millor que firmar un tractat de comers ab Inglaterra. Los productors protestaràn, y en Moret dirà tot satisfet:

—Ja ho veuen, senyors inglesos: per mé, que tanquin las capelles evangèlicas, nosaltres som més grans propagadors del protestantisme.

Un fill de 'n Moret ha ingressat en lo partit conservador. Si arriba à ministre, com lo seu pare, tindrem Moret quan gobernin los uns y Moret quan gobernin los altres.

Menjarém Moret à tot pasto.

Es à dir, no: qui en realitat se 'ns menjaran, seran ells à nosaltres.

En López Puigcerver estava furiós contra en Gamazo per la qüestió del impost sobre 'ls vins. Pero à última hora sembla que s' ha calmat.

Tant s' ha calmat, que un seu amich, al preguntar-i:

—Y 'ls vins, Sr. Quimet, ¿qué 'n farem dels vins?

En Puigcerver, va respondre: — ¡Ay-gualiu!.... ¡Batejeulos!....

L' heroe de Sagunto no 's pot queixar. Mu'ey Arzaflí ha regalat un caball, y Mu'ley Hassán vá regalri un alfanje.

Donarà probas de ser un desagradit si no 's mostra satisfech de aquest últim obsequi.

Tan oscada y robllada tenia la espasa de Sagunto, que l' alfanje del Sultán podrà servirli per sustituirla, y ab ventatja.

Res mes apròposit que un alfanje per tallar lo bacallà.

Llegeixo:

«La reyna regent ha rebut à una comissió de la Juventut monàrquica presidida pel senyor Duch de Terranova.»

¡Un Terranova!

¡Aquest si que serà fidel!

L' altre dia 'ls rifenyos van fer foc sobre un llaut espanyol qu' estava pescant en las inmediacions de aquella platja.

Aquest fet demostra l' gran arrepentiment de que estan posseïts aquells salvatges.

¡Qué tant pescar? —dirán ells.

¡Per ventura allá à Melilla
no van pescar temps enrera
mes de una y dos tunyinas?

Pera la pròxima Exposició de Bellas Arts de Barcelona la reyna regent ha concedit un premi consistent en un jerró d' ónix y bronce.

Y per las próximas carreras de caballs ha concedit també un premi consistent en 2.500 pesetas.

Bonich podrà ser lo jerró; pero dupto que valgui 500 duros.

Cotejant aquest dos premis
ne surt una idea trista:
la idea que ser caball
val molt mes que ser artista.

Lo bandoler *Cencerrita* que recorre las montanyas andaluzas ab la seva partida de 10 individuos, s' ha vestit de guardia-civil, dedicantse à donar sustos als amos de las cases de camp.

¡Los bandolers disfressats ab l' uniforme de la benemérita!

A lo menos, si moltes son las penas dels espanyols, tenim en cambi la satisfacció de poder disfrutar de un pèrpetuo carnes-toltas.

Un parament trascendental.

«Gobernar un país es posarse malalt y ficar-se al llit. Fentlo així se logran dos coses: *descansar* y *cansar* al país.»

(SAGASTA.)

LOPEZ, editor.—Rambla del Mitj, 20.

A. Lopez Robert, impresor.—Asalto, 63.

Preus baratos, molts dejunis
¡Animéuvs, elegrins!
Disfresséuvs ab la brusa
y, als noys, aneu venint.

